

SLOVENSKI ČEBELAR

1940

XLIII 9

Vsebina:

Pajek	145	Opazovalne postaje	152
Odgovori na vprašanja	146	Pravila	153
O čebelnjakih na paši	148	Kramljanje starega čebelarja	154
† Robert Göldi-Braun	148	Skrbite za čebele vpoklicancev!	157
Čtivo za začetnike		Čiščenje sladkorja	158
Avgust-September	149	Društvene vesti	158
Kotiček za radovedneže	151	Drobir	158

Mali oglasi

Vsak član društva ima pravico letno do dveh brezplačnih malih oglasov v Slovenskem čebelarju. Vendar pa je potrebno vsak oglas posebej prijaviti.

Dunajski paviljonček za osem družin, dobro ohranjen in naseljen dvodružinski paviljon (večje mere), ugodno prodam. Poizve se pri Čebelarški podružnici Sv. Marko niže Ptuja.

Od 30 zelo močnih A. Z. panjev dam na izbiro 15 panjev. Cena po dogovoru. Zaje Ivan, mizar, Sodražica 146.

Prodajam lep paviljonček za 6 A. Z. panjev, pobarvan z oljnato barvo. Prodajam tudi 10 naseljenih panjev z lepim satjem in letošnjimi maticami, 1 omaro za satovje, točilo z lesenim obodom in nekaj čebelarškega orodja, vse v dobrem stanju. Janez Osredkar, čebelar, Velika Ligojna št. 2, p. Vrhnika.

Čebelarške knjige prodajam po zelo nizki ceni. Lujo Burja, Krško.

Za prihodnje leto od 1. marca do 30. septembra potrebujem spretnega čebelarja, najrajše upokojenca. Dobival bi hrano in stanovanje, če se razume na vrt pa še plačo po dogovoru. Ponudbe sprejema iz prijaznosti uredništvo Slov. čeb.

Književnost

Kmetijska zbornica za Slovenijo je izdala in založila knjigo: ing. Suhadolec Jože: Hlevski gnoj in gnojnica — ureditev gnojišč in gnojničnih jam, s 55 slikami in načrti.

To dobro in prepotrebno knjigo priporočamo vsem kmetovalcem najtopleje. Pri nas vrednost gnoja in gnojnice premalo cenimo, saj ravnamo s temi najvažnejšimi gnojili tako slabo kakor malokje na svetu. So vasi, kjer ni niti ene gnojnične jame... Tam pronica gnojnica v zemljo brez koristi, na njivo pa vozijo od dežja izprano steljo (ne gnoj!), ki je zaradi gospodarjeve nemarnosti in nepoučenosti izgubila skoraj vso gnojilno vrednost.

Stokamo, da je pridelek na naših njivah premajhen, da so naši travniki in pašniki slabi, po kmečkih dvoriščih se pa izgublja milijoni in milijoni zavoljo zanikrnega gospodarstva z gnojem.

Milijonske vsote iz javnih sredstev so že bile razdeljene za napravo gnojničnih jam, stroški pa niso v nikakršnem razmerju z doseženimi uspehi. Razmere se utegnejo korenito izpremeniti šele tedaj, ko bo odločna roka enostavno izdala zakon, da mora vsak kmetovalec v roku toliko in toliko let urediti svoje gnojišče, tako da bo ustrezalo — predpisom. Samo pred zakonom imamo respekt, pa naj poje zakon! Zapravljujec spada pod varstvo in gospodar, ki z gnojem slabo ravna, je zapravljivec, pa še velik.

Ing. Suhadolčevu knjigo naj kupi vsak pameten kmetovalec, ki jih med čebelarji ni malo. Cena je tako nizka — borih 8 din — da jo vsak lahko zmore. Saj bo izdatek obilno poplačan z dragocenimi nasveti, ki jih je v knjigi vse polno.

Podružnica Društvene čebelarne v Mariboru

ki je bila prej v prostorih Kmetijske družbe,

je sedaj v društvenem tajništvu (v trgovini Črepinko, Zrinjskega trg šte. 6)

(2 minuti od glavnega kolodvora, mimo palače Ljudske samopomoči.)

Glasilo Slovenskega čebelarskega društva v Ljubljani

Izhaja mesečno.

Številka 9

V Ljubljani, 1. septembra 1940

Letnik XLIII

Pajek

največji in najkrutejši sovražnik čebel.

Henrik Peternel — Sp. Hudinja.

Na čebelarskem tečaju dne 19. maja t. l. pri podružnici Rogaška Slatina, je zaslužen čebelarski učitelj gosp. Tomo Kurbus trdil, da je pajek največji sovražnik čebel in pozval čebelarje na boj proti njemu.

Hotel sem to trditev preskusiti, ali drži vselej. Dognal sem, da pajek ni samo največji sovražnik čebel, ampak tudi najkrutejši.

Pajek tiči kje v kaki špranji med deskami čebelnjaka, najrajši na sprednji strani, kjer čebele izletavajo in se zanesljivo vjamajo v mrežo.

Kakor je opozoril gosp. Kurbus, pomagamo čebelam prav malo, ako podremo pajčevino. Čez nekoliko ur, gotovo pa do prihodnjega jutra je že razpeta nova mreža, v katero se lovijo čebele v množinah. Dognal sem, da je pajek tudi najkrutejši sovražnik čebel. Ptiči ali druga žuželkojeda prime čebelo čez oprsje, jo pregrizne in požre mesnate dele, da potolaži svojo lakoto. Pajek postopa kruteje. Ko začuti, da se je ujela čebela v pajčevino, jo omota s pajčevino tako, da se ne more ganiti, še manj pa rešiti. Ko je prepričan, da je ujetnica brez moči, se ji približa in uboga žrtev začne trepetati od strahu, ko zagleda svojega sovražnika. Pajek začne s svojimi ostrimi grizali brezobzirno žreti svoj plen. Načne ji trebušno steno, kakor jastreb golobu. Ako gleda čebelar to žaloigro, katere nedolžna žrtev je njegova čebela, bi moral biti največji surovež, ako ne bi napovedal pajkom boj do skranjosti.

Pajka pokončati, pomeni rešiti svoje čebele hudega sovražnika. Pa kako? Gospod

Kurbus je povedal čebelarjem, kako naj postopajo. Zvečer, po mraku naj obhodi čebelar svoj čebelnjak z gorečo svečo v roki. Zapazil bo na mrežah pajke. Tedaj le hitro s pajkom v območje ognja. Ta sovražnik naših ljubljensk ne zasluži milosti, naj zgori pri živem telesu, kakor on trga meso iz naših še živih čebel. Jaz postopam še nekoliko drugače. Zvečer obhodim čebelnjak; svetim si z električno žepno baterijo. Ko zagledam pajka, ga stisnem med dvema dopisnicama, da ostane od nje samo grd madež na dopisnicah. S prsti ne bi opravil tega posla za nobeno ceno. Torej tako ali tako, samo da uničimo čim več teh zahrbtnih tolovajev in mučiteljev naših ljubih čebel.

Ali pomaga tak boj proti pajku? Pomaga, verjemite meni in g. Kurbusu. Ako postopate tako, tovariši čebelarji, bo kmalu konec tistih nesrečnih mrež v vašem čebelnjaku, čebele bodo brez nevarnosti, vi pa brez nepotrebne jeze in razburjenja.

Pri večernem obhodu imamo priliko, da uničimo še druge škodljivce čebel, to je voščene vešče, ki jih opazimo ta čas pred žreli ali na končnici panja. Zlasti se rade mude v verandi panja. To škodljivko pa najlaže stisnemo kar z roko; ni pač tako ostudna kakor pajek. Kdor ima čebelnjak pokrit s slamnato streho, mora loviti pajke po mojem nasvetu, goreča sveča bi lahko napravila njemu in čebelam več gorja nego vsi pajki in vešče.

S tem člankom opozarjam čebelarje na potrebno zatiranje dveh škodljivcev našega čebelarstva. Pajki požrejo v naši ožji domovini letno cele roje čebel, vešče pa uničijo letno vsaj pol vagona voska. Ali ni škoda čebel in voska!? Preprečimo to škodo, ker je nam to mogoče!

Pripis uredništva. Resnica, pajki so veliki škodljivci čebelarstva. Ena sama taka mrcina v kakem bolj skritelem kraju, umori v kratkem mnogo čebel, ki jih najdemo potem mrtve na tleh pod mrežo. Nekoč sem jih našel kar 65 pod eno samo mrežo spodaj pod A. Ž. panji. Najhujši so veliki pajki križavci, ki so jih v starih časih vnete loteristke zapirale v kozarce, da so jim številke „vlekli“ .?.

Kadar pokončujemo pajke z gorečo svečo, skrbimo, da se ne bodo na pol osmojeni mučili. Žival mora jesti, če hoče živeti in če so njene žrtve ravno čebele, ki so nam bolj pri srcu kakor druga žival, ne smemo pajkov zatirati na način, ki spominja na mučenje kristjanov v rimski dobi.

Odgovori na vprašanja

V 3. letošnji številki S. Č., str. 53 smo stali našim čebelarjem nekatera vprašanja in jih pozvali, naj nanje odgovore. Uredništvo je prejelo precej odgovorov, ki jih bo sedaj polagoma objavilo. V tej številki prinašamo odgovore na prvo in drugo vprašanje.

I.

Ali se vam zdi prestavljanje potrebno, ali zadostuje, da satje samo nastavimo v medišču?

I. Peternel Henrik — Sp. Hudinja pri Celju: Če hočemo razumeti odgovor na stavljena vprašanja, moramo poznati pašne razmere v okolici Celja, ki so takele:

Zgodnja pomladna paša je neznatna, medu malo, obnožine dovolj. Pomladnega vresja je malo, pa še tega trgajo za prodajo; ravno tako je s talohom. Vrbe je veliko. Ob ugodnem vremenu dobijo čebele mnogo obnožine in tudi nekaj medu. Žal je ob cvetenju skoraj vedno vetrovno vreme. Ker je vrbe največ ob vodi, je izguba čebel velika. Češenj je malo; na srečo cvete takrat tudi borovnica, ki da ob ugodnem vremenu znatno količino medu. Ostalo sadno drevje nudi čebelarjem nekoliko za sproti. Zgodnji pomladni paši sledi brezpašna doba, v zgodnjih pomladih daljša, v poznih krajša. Ker ne sejejo v okolici Celja skoro nič inkarnatke, začne prava pomladna paša šele z razvitom travnikov. Največ medu naberejo čebele na kadulji in grintavcu (scabiosa). Robinije (akacije) je tako malo, da ne pride resno v poštev, pač pa smreka več ali manj vsako leto. Glavna paša se začne tedaj sredi majnika in se konča konec junija s košnjo travnikov. Julija cvete prvi kostanj, v začetku avgusta pa razno grmovje v gozdu (robidnice in maline). Nato se odpre paša na otavi (bela detelja in hmeljska lucerna), ki da včasih celo več kakor prvo

cvetje na travniku. Ajde sejejo malo in še ta medi malo, jesenskega vresja je malo. Večina čebelarjev prevaža čebele v ajdo na Ptujsko polje.

*

Skoraj vsako leto sem pustil nekaj družin neprestavljenih. Vzrok je tale. Za vzrejo matic rabim čebele brez trotov. V neprestavljenih družinah pa najdem v mediščih čebele brez trotov. Primerjal sem donos neprestavljenih družin z donosom enakih prestavljenih družin, ki sem jim vzel čebele iz medišč za rezervne družine. V slabih letinah ni razlike, vsaj vidne ne. V srednje dobrih letinah dajo prestavljene družine nekoliko več medu. V prav dobrih letinah so sicer vsa medišča polna, vendar lahko točim prestavljene družine veliko prej. Po zadnjem točenju pa ni razlike v zalogah v plodišču med prestavljenimi in neprestavljenimi družinami. Ugotovil sem tedaj pri 14 kratni vestni primerjavi to, kar trdijo tudi drugi. V slabi letini je prestavljenje brez uspeha. V srednji letini se izplača, a tudi v dobri, ker lahko točimo iz prestavljenih enkrat več kakor iz neprestavljenih. Toda vedno ni tako, ker se primeri, da potočimo tudi v dobri letini prestavljene in neprestavljene družine samo dvakrat.

II. Žokalj Ivan — Krška vas pri Brežicah. Prestavljanje je že zaradi tega potrebno, da obnovimo satje. Obenem pospešimo s tem donos medu in povečamo pridelek voska. (Paša: rdeča detelja, regrat in travniške cvetlice.)

III. Dohl Franc — Zg. Velka pri Mariji Snežni. Meni se pač zdi prestavljanje potrebno. Družine so potem bolj močne, se prezgodaj ne pripravljajo na roj in prinesejo več meda, ako je srednja paša.

IV. Dolinar Ivan — Petrovče pri Celju. Absolutno veljaven odgovor na to vprašanje ni mogoče dati, ker bi se moralo nastavljanje ali prestavljanje ravnati po dobri ali slabi letini. Tega pa čebelar vnaprej ne ve! Ako je slaba letina, je po moji izkušnji umestno le nastavljanje. Ako da v takšnem letu kaka družina kaj medu, dobro, sicer vsaj ne oslabi. V dobrih letinah pa je nastavljanje v škodo razvoju družin in donosu medu.

Poznam čebelarja, ki najprvo satje samo nastavi, ko pa se čebele dovolj razmnože in se obeta med, pa prestavi. Tudi jaz sem to poskusil, pa takoj opustil. Mešati po natanem panju, ni ne lepo ne prijetno in ne v korist donosu. Razvoj družine zopet

zaostane. Na podlagi prakse sem prišel do zaključka, da je treba dati čebelam po prestavljanju nekaj dela. Zato jim dam tri satnice v izdelavo. To pa je pri že nastavljenem panju jako težavno. Raje prestavljam malo pozneje, slabim družinam pa nastavim, da mi varujejo vsaj sate.

V. Lovrec Ivan — Središče ob Dravi. Prestavljanje se mi zdi potrebno, da z njim privabimo čebele v medišče in tudi sicer se prestavljeni plemenjaki bolje razvijajo. Če satje samo nastavimo, dosežemo svoj namen le, če je dobra paša, čebele pa dosti razvite, da zasedejo medišče in začnejo tam odlagati med.

VI. Lipičar Alojz — Kal nad Kanalom (Italija). O nastavljanju satja v medišče nimam izkušnje, ker sem prepričan, da je prestavljanje neobhodno potrebno. Jaz satje nastavim v medišče le nekaj dni pred prestavljanjem, pa ga čebele le slabo obredajo, dokler ga deloma ne zamenjam z zalego iz plodišča. Da z zalego najbolj učinkovito privabimo čebele v medišče, potrjuje navodilo, ki ga dajejo italijanskim čebelarjem. Svetujemo jim, naj izrežejo nekaj zalege iz plodišča, in naj jo pritrdijo v polovične satnike v medišču. Koliko na boljšem smo v tem oziru mi, ker lahko prestavimo v medišče cele sate! Že zaradi tega, ker privabimo čebele v medišče, brez prestavljanja ne bomo izhajali. Vrh tega ima prestavljanje še druge prednosti.

VII. Kastelic Franc — Ljubljana. Prestavljanje se mi zdi vsekakor potrebno. Kako ga izvršimo in kdaj, je pa odvisno od načina čebelarjenja in od pašnih ter vremenskih razmer.

Moj namen ni, da bi s prestavitvijo zaleženih satov prisilil čebele do odlaganja medu v medišče, ker če je dobra paša in so družine dovolj močne, ga skoraj v vseh primerih same rade gor nosijo. Prestavljam zato, da čebelam kolikor mogoče izbijem misel na rojenje. Prestavljam po potrebi večkrat eno in isto družino, če pa je kljub temu premočna, ji vzamem nekaj satov zalege, namesto teh ji pa dam satnice v izdelavo.

II.

Ali je prav, da pustimo pri prestavljanju več kakor en sat v plodišču?

Peternel: Ob prestavljanju imajo družine na več kot enem satu trotjo zalego. Ako prestavim vse zaležene sate razen enega, prestavim tudi trotjo zalego. Troti se

izležejo v medišču in pomrjejo tam, če jih pravočasno ne spustimo. Med tem pa napravijo čebele v plodišču prav čedne nove ploskve trotovine, ker hočejo imeti v gnezdu trotjo zalego. Ako pa izberem 2, 3 ali celo 4 sate s trotovino, in jih pustim pri prestavljanju v plodišču in denem v medišče le s čebelno zalego napolnjene sate, ne delajo čebele iz čebelnih celic trotje. Seveda zamenjam julija meseca sate z večjo množino trotjih celic s sati iz medišča, ki vsebujejo samo čebelne celice. Trotovina pač ne spada v medišče za časa paše, ker čebele ne polnijo rade trotjih celic z medom. Ako pustim pri prestavljanju v plodišču več satov s trotjo zalego, sem tudi bolj gotov, da čebele ne zapuste plodišča in se preselijo v medišče z matico vred. Nisem opazil, da bi čebele bolj silile na rojenje zaradi tega, ker puščam več kot en zaležen sat v plodišču.

Žokalj: Najbolj pravilno se mi zdi, da pustim najmanj tri zaležene sate z najmlajšo zalego v plodišču.

Dohl: Pri prestavljanju pustim tri sate v plodišču.

Dolar: Preizkusil sem razna navodila, ki sem jih bral v „Čebelarju“, naposled pa ostal pri prestavi treh satov. Prestavim pa vedno sate s pokrito zalego in ne odvzamem medenih satov, ki jih raje pomaknem od sten za en sat proti sredini, da je čebelam med bolj „pri roki“. V medišču stisnem vse tri sate skupaj na sredino. Res pa je, da so v medišču najprvo z medom nanešeni ti trije sati, v druge nanosijo čebele med šele pozneje, ako paša še traja.

Lovrec: Pustim 3—4 sate v plodišču, ker se mi vidi en sat zalege premalo v plodišču.

Lipičar: Odkrito priznam, da puščam pri prestavljanju v plodišču tri satne zalege in oba krajna sata le zaradi komodnosti, ker mi je potreba samo 4 sate pregledati z voljo matice. Prva leta čebelarjenja sem puščal v plodišču samo en sat. Kljub temu so mi vse družine ob dobrih letinah nastavile matičnike. Prepričanja pa sem, da ob enakih pašnih razmerah gotovo prej nastavijo matičnike delno prestavljene družine, ker matici prej primanjka prostora za zaleganje, kot v popolnoma prestavljenih panjih. Ako pustimo v plodišču samo en sat zalege, tudi bolj učinkovito omejimo zaleganje. Opazil sem, da nekaj časa po popolnem prestavljanju matica le počasi zalega, kar pri tukajšnjih pašnih razmerah

ni v škodo, ker so čebele iz takrat zaleženih jajčec godne za bero šele ob koncu glavne paše. Vendar bi znalo imeti puščanje samo enega sata zalege v plodišču to slabo stran, da sili matica potem v medišče. Lansko leto sem prestavil en panj na neobičajen način, da bi zabranil rojenje. Kakor sem čital v S. Č., sem na vsako stran zaleženih satov dal satnico, nato izdelan sat in zopet satnici. V tem panju mi je matica celo leto uhajala v medišče. Vzrok za to je bil gotovo v tem, ker poleg zalege ni bilo praznih celic za zaleganje.

Kastelic: Pri prestavljanju puščam v plodišču najmanj tri sate zalege, sicer spravimo družino preveč iz tira in matica sili v medišče.

○ čebelnjakih na paši

S. Raič, Ljubljana.

Prevažanje na pašo dela prevaževalcem mnogokrat velike težave, predvsem prevaževalcem z manjšim številom panjev. Treba je najti primerna stojišča (ajdova so sicer v splošnem že določena, vendar se po dogovoru da kako določeno stojišče premestiti, če se izkaže, da je neprimerno, ali se pa poišče še kako novo), poleg tega je treba imeti čebelnjak. Posameznim manjšim čebelarjem se ne izplača, da bi si postavili lasten čebelnjak, če se jih pa združi več s tolikim številom panjev, kolikor jih ajdovo pasišče dovoljuje, oz. kako drugo pasišče prenese, si lahko postavijo skupen čebelnjak, kar stroške zelo zmanjša. In ravno na tem polju imajo podružnice zelo hvaležno nalogo. Za zgled naj navedem ljubljansko podružnico SČD. Že leta 1922. je kupila na vseslovenskem sokolskem zletišču primeren objekt, ga primerno preuredila in ga postavila na tujem zemljišču pod Krimom v Podkraju; namenjen je bil za hojevo pašo. V njem je prostora za 300 panjev. L. 1950. je podružnica kupila v bližini zemljišča „vrtec“, ki ga je krstila za „Vrtec profesorja Verbiča“, in tja postavila čebelnjak. Čebelnjak sam je stal okrog 11.000 din, kar takrat ni bila posebno velika vsota. Parcela in prestavitev čebelnjaka je stala okoli 8600 din. Izdatke je podružnica krila deloma z javnimi podporami, ki so svoj čas vse izdatneje tekle kakor danes, deloma z uspešnimi veseljami, deloma s prispevki članov.

Ljubljanska podružnica pa je preskrbela svojim članom tudi ajdova pasišča na Dravskem polju, pa se ni zadovoljila le z najetimi; kupila je v Starošimcih parcelo za okoli 5000 din in je na njej postavila čebelnjak z brezobrestnim posojilom nekaterih članov; prispevali so po 15 din od panja, postavljenega v pašo, zato pa so dobili za štiri leta prvenstveno pravico, da smejo v ta čebelnjak brezplačno postaviti svoje čebele; stal je 3400 din in ima prostora za 212 panjev.

Letos je podružnica storila zopet korak naprej. Ljubljanski čebelarji nimajo zgodnje spomladanske paše, zato je v Senožetih vzela v najem parcelo in bo še letos postavila na njej čebelnjak za 100 panjev.

Zakaj to navajam? Iz enostavnega vzroka: pojdi in stori tudi ti tako! Kolikim nevspečnostim bi se pogosto lahko izognili naši čebelarji, če bi imeli več podjetnosti in več smisla za skupnost.

Pa še eno misel hočem poudariti. Ne gre le za to, da podružnice grade čebelnjake za svoje člane, ampak tudi za nečlane. To je predvsem važno za podružnice, kjer so razne paše. Koliko je bilo vedno pritožb domačih čebelarjev, da jim prevaževalci postavljajo čebele preblizu, ko je, kakor večkrat pravilno trde, drugod še boljša paša. Toda kam naj postavljajo prevaževalci svoje miljenke? Hočejo jih pač imeti na varnem, pri kakšni hiši. Če bi pa lokalne podružnice znale kaj misliti, bi same postavile na dobrih pasiščih izven naselj vsaj zasilne čebelnjake, kjer bi bile čebele zavarovane. Tako bi se izbile neljubih „konkurentov“, poleg tega bi še vsako leto dobile najemnino, ki bi čebelnjak kmalu amortizirala in bila potem stalen vir dohodkov. Tako bi bili vsi zadovoljni, domačini in prevaževalci, odpadlo bi mnogo nepotrebne jeze in prerakanja, ker bi se temeljiteje izkoristil obilni med, kar je v narodno-gospodarskem oziru tudi velikega pomena.

† Robert Göldi-Braun

Smrt zadnje čase neusmiljeno kosi med švicarsko starejšo čebelarsko generacijo. Nedavno je umrl zaslužni čebelarski veščak J. Frei, pred kratkem pa dva veleugledna čebelarja velikega kova, dr. Brünich in Robert Göldi-Braun, častni predsednik švicarske čebelarske organizacije in urednik „Schweizerische Bienenzeitung“.

Göldijeva smrt pomeni za švicarske čebelarje velik udarec, saj je bil čebelarstva kapaciteta velikega slovesa in ugledna osebnost ne le med domačimi čebelarji, marveč daleč naokoli po svetu.

Njegove zasluge za čebelarstvo so neprecenljive. Nad 50 let je z veliko vnemo in vztrajnostjo deloval pri domači čebel. or-

ganizaciji, celih 47 let je bil urednik zgoraj omenjenega čeb. časopisa. To je menda edinstveni primer v čebelarški zgodovini.

Zaradi tega se Göldiga spominja ob njegovi smrti tudi Slovenski čebelar. Saj nam je svetel zgled velike ljubezni do čebel, do domovine in napredka domačega čebelarstva.

ČTIVO ZA ZAČETNIKE

Av gust - September

Gorenjec.

V začetku avgusta so čebelarji v nekakem nmrzličnem razpoloženju. Pred zadnjo letno pašo smo in njene posledice so vidne še drugo leto. Čebelarji, ki so doma sredi ajdovih pasišč, nimajo toliko skrbi in dela kot prevaževalci, toda z neko nejevoljo gledajo na pripeljane tuje čebele, ker jim po njihovem mnenju kvarijo pašo na ajdi. Nasprotno pa prevaževalci zavidajo domačine, ker ne poznajo trpljenja prevažanja in velikih potnih stroškov. Včasih se nejevolja domačinov spremeni v obžalovanja vredna dejanja. Krivci so navadno na obeh straneh. Kaj bi ti svetoval, dragi moj čebelar začetnik, v tem pogledu? Kakor hitro si postal čebelar, bodi tudi človek v pravem pomenu besede. Ne smeš misliti, da morajo na paši dobiti samo tvoje čebele, potrebne so tega tudi čebele tvojih tovarišev, bodisi domačih ali tujih. Da pa ne bomo drug drugemu nehote delali škode, je treba vsakemu skrbeti za red v panjih; slabiči brezmatični, trotovci, skratka: vse napravnosti pri čebelah v ajdovi paši so v škodo vsem čebelarjem. Tudi radovednost mora imeti svoje meje za časa te paše. Če boš neprestano vrtal po panjih in kazal sosedovi Malki koliko medu so že nabrale tvoje čebele, zraven pa seveda kot „kavalir“ mazal dekletu „kljunček“ z medenim satjem, ni zlomek, da ne bi privabil roparic. Zato je navodilo za mesec avgust kratko: čebelam daj mir, ne stikaj po panjih, razen v posebno nujnih primerih. Kakor smo rekli, je v juliju čas za ureditev družin, v avgustu pa delajmo samo to, kar je popotrebno na zunaj. Kadar pa smo prisiljeni v ajdovi paši opravljati dela v notranjosti panjev, pokličimo soseda čebelarja na pomoč, da delo izvršimo hitro in dobro. Razpostavljanje medenega satja po čebelnjaku, četudi le za kratek čas, lahko povzroči

rop. Spomin mi uhaja nazaj na pripovedovanja starih čebelarjev, kako so zaradi majhne neprevidnosti izgubili po več panjev.

Potovanja na ajdovo pašo so za marsikaterega čebelarja trd oreh, toda ako doma nimamo nobene jesenske paše, ne gre drugače, če hočemo uspehov v prihodnjem letu. Prihodnjo pomlad se najbolj pokaže, ali je bila v prejšnjem letu ta paša dobra. Nikdar ne nadomestimo tega, kar da dobra ajdova paša.

V čebelarških časopisih nas stalno svare, naj pazimo, da ropanja ne povzročimo, toda resnica je, da se ga zares boji le tisti čebelar, ki je z njim že imel posla. Bil sem med takimi neverneži tudi sam; nikdar nisem pazil na to, kdaj smem pitati čebele, kdaj ne, toda ko sem neko leto do kresa imel opraviti z roparicami, sem uvidel, da je boljše poslušati nasvete izkušenih čebelarjev.

Govorili smo do zdaj samo o paši na ajdi, pozabiti pa ne smemo tudi onih čebelarjev, ki ne morejo prepeljati čebel v pašo. Kakšno delo jih čaka v tem času? Še bolj morajo biti previdni pri izberi plemenjakov, ker vsakemu siromaku ne kaže dajati zimske zaloge. Ne preostane drugega kot združevati toliko časa, da imamo vsaj prilično močne družine. Kdaj je to? Od dobrega A.Ž. panja zahtevamo, da obseda vsaj vse satje v plodišču, ker v teh panjih le s težavo zmanjšamo prostor v plodišču. Za kranjiča pa ni treba, da bi moral biti natlačen s satjem in čebelami; lahko smo v slabih letinah veseli takih, ki zasedajo dve tretjini prostora ter imajo dobro matico, nikakor pa se ne splača prizimovati siromakov, ki niti ne zapirajo žrela panja in sede kje v sredini pri eni stranici panja kot goba na drevesu. Tu je neizogibno združevanje, čim prej tem bolje.

Opisal sem že enkrat priprosto napravo za združevanje v kranjičih, toda ker se

vsaka reč lahko pozabi, jo bom na kratko ponovil. Vzemimo centimeter debele, pet centimetrov široke in za širino kranjičev dolge deščice. Da stoji satje pravilno v panju, je dobro, da zarišemo s pomočjo ravnalca za sate v A. Ž. panju mesta, kjer naj stojijo sate, izrezani iz kranjiča. Vmes izvrtamo luknjice, vanje pa zabijemo kakih 10 cm visoke letvice. Za vsako vrsto satja sta potrebni po dve taki napravi. Ko sta narejeni, oziroma pripravljene, jih postavimo na trd papir, recimo od kake papirnate škatle v taki razdalji, kakor je dolgo satje, ki ga bomo izrezali iz kranjiča. Da satje lepše izrezujemo, preženemo čebele v prazen panj, nato pa spodrežemo sat za satom in jih postavljamo v istem redu v razstojišča. Celo gnezdo razdrtega panja potisnemo s podlogo trdega papirja vred v kranjiča, katerega mislimo ojačiti, in sicer trdo k njegovemu gnezdu. Ker se satje pri izrezovanju malo stisne, ostane med stropom in dodanim satjem nekaj praznega prostora. Zato vse skupaj podložimo toliko, da se satje trdo dotika stropa. Ko smo to uredili, dodamo še čebele brez matice. Če pa ima panj, katerega nameravamo ojačiti, slabo matico, jo prej odstranimo ter dodamo vso družino z dobro matico vred. Čez nekoliko dni je satje pritrjeno, posebno če smo kranjiču dali kake pol litra hrane.

Nekateri čebelarji združujejo kranjiče tako, da tistega, ki ga nameravajo ojačiti, položijo na hrbet, odstranijo dno in prenesejo vse gnezdo iz kasiranega panja v nastavljenega. Da satje ne pade, vtaknejo med posamezne sate centimeter debele treščice. Panj ostane dva dni ležec na hrbtu; obrniti se mu mora sprednja končnica zaradi žrela.

Ker se združevanju ne more izogniti noben čebelar, je prav, da se začetnik izuri v tem poslu. Da si pridobi malo vaje, naj naredi nekoliko poskusov s praznim satjem. Potem bo šlo v resnici kakor namazano.

Skoraj bi bili pozabili na naša čebelarja, Janeza in Mihovca, kar bi sicer ne bilo čudno, ker moramo obujati stare spomine, oblečeni v vojaško suknjo, toda pravi čebelar živi ločen od svojih ljubljensk v spominih nanje, zato mu pretekle stvari še bolj živo stopajo pred oči. Postavila sta naša znanca čebele v ajdovo pašo, ker pa se jima je tožilo po njih, sta še bolj pogosto obiskovala drug drugega ter ugibala kakšna bo paša na ajdi.

Mihovec je želel, da bi si pridobil tudi malo teoretičnega znanja o čebelah, zato mu je počasi in vztrajno govoril, kaj mora vedeti, ako hoče uspehov pri čebelarstvu. Pri nekem obisku mu je razložil, kako velike važnosti je za uspehe prihodnjega leta čas od avgusta do septembra, ki je začetek čebelarskega novega leta. Vse napake, katere bomo zdaj naredili, se bodo pokazale drugo leto v našo škodo. Ako pustimo en sam panj s slabo matico za pleme, z njim vplivamo slabo na vse čebelarstvo, pa tudi sosedji čebelarji dobe svoj delež. Svoj obrat pomnožimo za dve slabi družini, še večjo škodo pa naredijo troji iz slabega panja. Te slabe posledice so še večje kot mislimo. Zato bodimo pri izbiri plemenjakov raje preveč natančni kot premalo.

„Toda, stric, to je težko ugotoviti, kateri panj je dober, kateri ni,“ pravi fant zamišljeno...

„Res se mnogokrat varamo, toda velik pripomoček za to nam je letna zgodovina posameznega panja. Povedal sem ti že spomladi, kako je važno, da zapišemo, kakšna je bila moč panja, kako zalega matica, koliko je dal rojev in kdaj, množino odvetega medu itd.

Zdaj v jeseni pa se moramo na vse to ozirati pri izbiri plemenjakov. Družino, ki je bila spomladi močna, pa ni dala ne rojev ne medu, ne kaže ohraniti, od nje ne bomo imeli koristi, od njenega potomstva pa le redkokdaj. Nasprotno pa koristi ne moremo zahtevati od družin, ki so bile spomladi šibke ter smo jih mogoče še pustili stradati. Pri sodbi o vrednosti rojev tistega leta, pa pogosto pozabimo na neko odločilno dejstvo. Da se laže razumemo, vzemimo tale primer. Roj smo dobili dne 25. maja, paša je bila slaba zaradi dolgotrajnega deževja; pitali nismo. Štirinajst dni za prvim smo dobili drugi roj, paša pa se je takrat izboljšala, roja sta bila oba enako močna, oba s sprasenimi maticami. Nastane sedaj vprašanje, kateri roj bo boljši. Ta, ki je bil zadnji! Zakaj? Prišel je takoj v dobro pašo in ker je roj prvih štirinajst dni najbolj priden, je prehitel prvega. Pri prvem roju smo grešili, ker ga nismo podprli s hrano. Je pa še vse polno takih primerov, da je čebelar kriv neuspehov posameznih družin, prav za prav slaba paša, ne pa čebele. Ravno zato pa je treba, da ima vsak čebelar točne zapiske o vseh dogodkih in o svojem delu pri če-

belah, pri čemer ne sme pozabiti na pašo in vreme.“

„Ali bodeva šla kaj gledat čebele, kako so na paši?“ je zanimalo fanta.

„Da, proti koncu avgusta, ker je lahko pri njih kaj narobe; takrat se tudi že vidi, kakšen bo uspeh paše, saj se že bliža njen konec. Potrebno je tudi, da se v krajih, kjer je nevarnost za ropanje, kaj uredi in žrela za tretjino zožijo. Opozoriti te moram še na to, da nikdar ne smeš čebelam izrezovati medenega satja na paši, pa naj te kdo še tako prosi; bolj prav je, da prineseš med od doma. Dogodilo se mi je, da sem na prošnjo izrezal kranjiču s prečnim satjem zadnji sat z medom, iz paše pa je prišel potem suh, čeravno je bil med najtežjimi. Pokopal nisem z medom ničesar, pa vseeno so ga izropale do zadnje kapljice. Ugibal sem, od kod to in prišel do zaključka, da so čebele med, ki je bil na vnanji strani sata poleg izrezanega, pre-

nesle v notranjost gnezda, s tem pa naredile vznemirjenje v panju, ki je bilo povod za ropanje. Podobno naredimo tudi pri panjih s premičnim satjem, ako konec paše prestavljamo satje sem in tja ter s tem zmešamo čebelam zimsko gnezdo.“

„Kaj pa bo, ako se kateremu panju polomi satje med vožnjo, ali tudi tega ne smemo urediti?“

„Največja nevarnost v takem primeru že mine preden panje odpremo; kranjiče, v katerih se je kaj več satja sesulo, pa itak podremo. Ako pa je potrebno kaj urediti, se to stori proti večeru, da se čebele čez noč umirijo. Svetujejo, naj to storimo v dežju in zjutraj, kadar je megla, pa kdo nam je porok, da mu ne bo čez pol ure sijalo sonce? O važnosti dobe od začetka avgusta do konca septembra za sedaj nehajva, prihodnjic se bova pa pogovorila o zazimljenju.“

KOTIČEK ZA RADOVEDNEŽE

1. Pošiljam vam rastlini s prošnjo, da določite imeni in posvete, ali sta za čebele kake vrednosti in kako naj jih razmnožujemo. Na rastlinah, ki ima koprivi podobno cvete, smo opazili, da čebele obletavajo samo rumene cvete, modre — na isti rastlini — pa ne. D. H. Ž.

Visoka rastlina je neke vrste zlata rozga (lat. *solidago*), ki spada med trajnice. Raste na kakršni koli zemlji, zlasti pa na produ ob vodah. Razmnožiti jo je zelo lahko bodisi s semenom, bodisi z razdelitvijo rastline. Že v nekoliko letih se potem sama zaseje do neverjetnosti.

Nekateri čebelarji trdijo, da je zelo medovita, so pa tudi taki, ki so mnenja, da se po njej pasejo samo razne muhe in manjši kozokrilci. Ta različna mnenja utegnejo imeti podlago v različnih talnih in podnebni razmerah. Zlata rozga je vsekakor vredna, da jo razmnožujemo tam, kjer ne more delati škode polju in travniku.

Druga (manjša) rastlina se imenuje po latinsko *melampyrum vulgatum*. Ta ima cvetove modre in cvetove rumene barve na istem stebelu. So pa tudi rastline, ki imajo samo rumene cvete (*melampyrum silvaticum*). Opazovali ste, da čebele obiskujejo samo rumene cvete, modrih pa ne. Kdo naj ugame vse skrivnosti narave? Gotovo samo rumeni mede, ali pa so medniki v

modrih „petelinčkih“ za čebele nedosegljivi? Opazujte sami, morda boste dognali, zakaj se čebele modrih cvetov izogibajo.

Dognati pa nismo mogli niti slovenskega, niti nemškega imena te rastline. Razmnoževati je ne boste mogli, ker živi delno na račun drugih rastlin. S posebnimi organi (haustorijami) se pritrdi h koreninam kake druge rastline, ki ju ugaja, in se redi od njenega soka.

2. F. Sch. v L. Rastlina, ki ste jo pustili v DČ zaradi določitve imena je *spiraea ulmaria* (brez vrednosti za čebele!), ne pa čemerika. Poglejte v Jugovo knjigo „Praktični čebelar“, str. 285! Bo zaleglo!

3. Spomladi sem imel opravka z nosematozo. Zaradi nepoučenosti, še več pa zaradi komodnosti (kar sedaj kot upokojenec rad priznam) sem izgubil mnogo panjev. Sedaj imam čebele zopet v redu, vsaj tako upam. Kaj naj storim, da se za bodoče zavarujem pred to boleznijo, ki je po mojem mnenju in dosedanjih izkušnjah našemu čebelarstvu mnogo bolj nevarna kot gniloba ali kuga zalege? P. S. v M.

V „Kotičku“ ni prostora za izčrpane odgovore na taka vprašanja. Vzemite v roke knjižico prof. Verbiča o čebeljih boleznih, pa boste notri našli vse, kar morate vedeti. Na kratko pa še tole: Če ste panje razkužili in satje izmenjali ter se iznebili vseh

starih čebel, ki so glavne nosilke bolezenskih klic, skrbite v bodoče za močne družine, ki imajo mnogo mladih čebel, mlade, rodovitne matice, mlado satje, snago v panjih, zlasti pa za dobro zimsko hrano. Gozdni in kostanjev med je zelo nevaren, sladkor pa izvrstna zimska hrana. Če kaj sumite, pošljite čebele takoj v preiskavo.

3. Odgovor za vprašalca iz Litije (?), ki je poslal cvet DČ v določitev. — Cvetlica je

rudbekia laciniata. O njeni medovitosti ne moremo ničesar določenega povedati. Gotovo pa je koristna za čebele, če ste opazili, kako živahno jo obletavajo. Morda samo zavoljo obnožine? Tudi take rastline morajo biti.

Če bi še kdaj poslali kako rastlino v določitev, pazite, da se bo stebelca držal vsaj en dobro razvit značilni list. Nekatere vrste so si v cvetju tako zelo podobne, da jih je mogoče razločevati samo po listih.

OPAZOVALNE POSTAJE

Mesečni pregled za julij 1940

Kraj	Višina nad morjem	Panj je teže									Toplina zraka			Dni je bilo								
		pridobil v			izgubil v			v mese-cu čistih dkg		največ pridobil	najvišja	najnižja	sred-nja me-sečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	pri-dobil	po-rabil	dkg	dne	C°										
		mesečni tretjini dkg																				
Blejska Dobrava . . .	577	45	—	—	50	100	125	—	230	30	9	+29	—	9	+18'43	24	6	—	7	14	10	4
Breg-Križe	483	90	200	—	60	100	80	50	—	120	11.	+28	—	10	+19'19	27	15	—	5	7	19	7
Kranj	385	—	—	5	190	210	145	—	540	5	26.	+29	—	8	+18'69	29	16	—	4	11	16	7
Virmaše-Škofja Loka . .	361	5	205	50	205	120	95	—	160	70	16.	+28	—	12	+20'00	28	18	—	3	18	10	24
Tacen-Šmarna gora . . .	314	330	95	55	165	145	105	65	—	145	7.	+28	—	9	+18'91	29	10	—	5	7	19	16
Barje	289	95	95	175	35	40	20	270	—	40	30.	+30	—	7	+18'00	29	16	—	3	19	9	6
Dob	305	—	—	110	20	—	—	90	—	30	31.	+32	—	6	+19'04	28	12	—	8	17	6	7
Rova	350	—	—	45	155	95	110	—	315	25	26.	+29	—	7	+19'03	30	16	—	2	10	19	7
Mekinje	415	30	60	10	80	100	150	—	230	40	16.	+27	—	8	+17'98	31	20	—	4	20	7	27
Škorno-Noví klošter . . .	450	25	—	—	20	135	130	—	265	15	8.	+26	—	7	+17'29	30	12	—	6	21	3	17
Sp. Ložnica-Žalec	252	150	45	300	100	155	100	140	—	90	26.	+32	—	7	+20'50	29	16	—	3	18	10	26
Leveč-Sl. Bistrica	355	—	5	—	45	—	—	—	40	—	—	+35	—	9	+17'32	31	20	—	20	4	7	18
Muta	387	20	20	30	30	10	30	—	—	—	—	+28	—	10	+20'09	27	16	—	5	19	7	27
Sv. Lovrenc-Pohorje . . .	442	940	1175	285	140	140	340	1760	—	300	15.	+29	—	6	+18'38	31	11	—	7	17	7	16
Sv. Duh-Selnica	536	50	100	335	20	10	—	455	—	65	26.	+27	—	10	+18'16	29	16	—	5	19	7	7
Selnica ob Dravi	324	210	240	10	10	60	160	230	—	170	15.	+32	—	8	+19'23	28	16	—	5	22	4	24
Studenci-Maribor	265	345	175	30	30	75	110	335	—	135	4.	+29	—	8	+19'27	30	12	—	4	15	12	16
Mala Nedelja	279	125	5	35	60	120	30	—	45	40	4.	+27	—	12	+18'87	31	16	—	3	16	12	19
Cezanjevci	182	50	20	80	—	40	—	110	—	50	31.	+29	—	10	+19'03	28	15	—	1	14	15	6
Turski vrh-Ptuj	336	570	120	100	115	95	135	445	—	140	3.	+27	—	11	+19'40	30	15	—	5	16	10	14
Nedeljica-Turnišče	170	—	50	—	125	50	50	—	175	50	19.	+30	—	9	+20'20	29	10	—	5	7	18	11
Rogaška Slatina	224	265	115	125	100	175	25	330	—	90	7.	+30	—	11	+19'95	28	14	—	3	12	16	13
Donačka gora-Rogatec . .	397	400	60	—	—	—	50	410	—	100	6	+35	—	7	+21'03	31	13	—	6	8	17	15
Kozje	307	—	—	—	60	40	50	—	150	—	—	+28	—	10	+21'00	24	11	—	3	18	10	10
Leskovec-Nemška vas . . .	392	190	10	—	80	60	70	—	10	60	8.	+30	—	10	+20'00	29	13	—	4	17	10	12
Brežice okolica	156	100	40	45	50	85	—	50	—	50	7.	+31	—	9	+19'33	31	14	—	3	15	13	6
Trebnje-Dolenjsko	207	5	35	35	110	180	90	—	315	25	11.	+27	—	10	+18'40	26	9	—	10	16	5	26
Krka	300	60	—	35	70	70	50	—	95	20	3.	+35	—	10	+21'66	28	7	—	9	9	13	24
Št. Janž-Dol.	347	65	40	5	—	—	45	65	—	15	3.	+27	—	7	+16'55	28	10	—	4	20	7	3
Št. Vid-Stična	360	5	15	85	115	125	40	—	170	30	30.	+29	—	4	+17'03	26	4	—	5	16	10	5
Cerknica	575	280	—	—	120	355	140	—	335	105	2.	+25	—	7	+16'50	30	13	—	2	10	19	16
Sv. Gregor-Ortnek	736	140	10	—	20	30	40	60	—	30	4.	+25	—	5	+15'83	31	10	—	4	10	17	14
Novo mesto	180	—	5	35	145	145	25	—	275	25	30.	+34	—	7	+20'32	27	15	—	3	12	16	5
Šmarjeta	375	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Valpča vas	280	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Sv. Lovrenc ima Lüfteneggerja, vsi drugi AŽ panj.

Julij 1939: Ves mesec je bil zaradi suše neugoden, tudi otava ni dala prav nič. Ajda se je zelo slabo razvijala. Le kostanj je dal na Dolenjskem nekaj malega.

Julij 1940: Tako slabega julija pa ne pomnijo niti najstarejši čebelarji med nami. Prva in druga tretjina sta bili popolnoma deževni in so čebele komaj izletavale, zadnja je bila nekaj boljša. Kostanj in lipa sta popolnoma odpovedala. Gozd je sicer zamedil, toda nalivi so temeljito zadušili medenje. Ravno polovica postaj izkazuje upad na tehtnici, drugih 15 postaj ima malenkosten prebitek; le Sv. Lovrenc na Pohorju je imel omembe vreden donos.

Nad polovico dni je bilo deževnih, zato so čebele malo izletavale. Po čebelnjakih se je pojavila lakota. Matice so prenehale z zaleganjem in panji bodo v ajdovi paši slabi, če čebelar ni pravočasno skrbel za zadosten razvoj. Letos so kmetovalci zelo pozno poželi, zato tudi zelo pozno sejali ajdo, ki je naš edini letošnji up.

Po medu je zelo veliko povpraševanje, pa ga nikjer ni dobiti. Saj ga nima niti naša Čebelarna, ki komaj zadosti dnevnim kupcem s tujim medom.

Posamezne postaje poročajo:

Kranj: Slaba nam prede; cvetličnega medu ni, čebele je treba krmiti.

Virmaše: Kostanj je dal nekoliko obnožine, drugega nič. Kaj bo, če odpove še ajda, naše zadnje upanje?

Mekinje: Vedni nalivi so pokončali mnogo čebel. Tako slabega julija ne pomnijo niti najstarejši čebelarji.

Skorno: Letošnji donos je bil komaj za sproti.

Muta: Čebele ne naberejo niti za lastno potrebo. Ako še ajda odpove, bo pač treba zmanjšati število panjev na polovico in še te prezimiti na sladkorju, če ga bomo sploh dobili!

Sv. Lovrenc: Na panj sem točil povprečno po 6 kg zelo temnega medu. Odgon trotov konec meseca mi je naznanil konec paše.

Selnica: Satnice so jako malo izdelovale, ker paša ni bila ne dolgotrajna ne izdatna.

Mala Nedelja: Družine so močno oslabele, ker ni bilo dolgo nobene paše zaradi večnega deževja.

Turski vrh: Panji so močni in živalni. Okrog 20. julija je bilo opazati splošen odgon trotov. Travniki so bili rumeni in beli od deteljice, pa je deževje oviralo izletavanje.

Nedeljica: Vkljub zadostnemu dežju se je otava zelo slabo razvila, šele proti koncu

meseca je nekoliko zamedila. V okolici so se pojavili lakotni roji. Kdor je krmil, ima zdaj živalne panje, pa brez medu. Edino upanje je še ajda.

Rogaška Slatina: Rumena in bela deteljica sta dobro medili, le deževje je oviralo bero. Letošnji cvetlični med je z lahkoto šel v denar.

Brežice okolica: V splošnem so bile čebele letos za vsako pašo premalo razvite, ker jih nismo s špekulativnim pitanjem naglani do onega razvoja, ki je potreben.

Krka: Čebele so zelo močno obletavale srobot, ki ga je po tukajšnjih gozdovih mnogo; vendar tehtnica ni izkazala večjega donosa.

Št. Vid: Proti koncu meseca je zavladovala v panjih lakota in so čebele začele izmetavati zalego. Porabili smo zadnje ostanke lanske zaloge in še sladkor, da smo jih rešili pogina.

Trebnje: Stanje čebelarstev v našem okolišu je naravnost obupno. Tako neugodnega meseca junija in julija ne pomnijo niti najstarejši čebelarji.

Pravila

zavarovalnega sklada Slov. čebelarskega društva v Ljubljani.

Po sklepu občnega zbora z dne 15. maja 1958, se je ustanovil zavarovalni sklad. Vanj oddaja društvo ob zaključku poslovnega leta po 2 din od letne članarine za posameznega člana.

1. Primeri, za katere se dobi odškodnina so:

huda in pohlevna gniloba, nosestavost in pršičavost ter škoda, povzročena po vremenskih in sličnih nezgodah. Izvzeta je škoda po požaru in tatvini.

2. Zavarovan je vsak društveni član.

3. Društvo plačuje v sklad za vsakega člana po 2 din letno.

4. Pravico do odškodnine imajo člani, ki so že tri leta včlanjeni.

5. Odškodnino dobi član le za uničene čebelne družine, in sicer največ za 2 A. Ž. panja po 100 din, ali za 2 kranjiča, oziroma 2 koša po 50 din, to pa le, če je ukrenil vse potrebno, da se je bolezen zatrla.

6. Posamezni član ne more dobiti zavarovalnine dve leti zaporedoma.

7. Višina prispevka v zavarovalni sklad in višino odškodnine se more po sklepu občnega zbora spremeniti.

8. Odškodnina se izplačuje načelno dvakrat na leto, in sicer meseca aprila in oktobra, v nujnih primerih pa takoj. Če sklad ne bi zadoščal za vse oškodovance, se sredstva sklada med nje sorazmerno porazdele.

9. Propadajoče in smrti zapisane družine je takoj javiti ustno ali pismeno odboru domače podružnice.

10. Podružnično vodstvo določi in pooblasti takoj dva člana, ki najkasneje v 14 dneh po prejemu prijave prisostvujeta uničenju in odstranjenju čebelne družine, ugotovita vso škodo in poročata o njej s posebno tiskovino podružničnemu vodstvu ter jamčita za resničnost podatkov.

11. Uničiti se sme čebelna družina pred prihodom podružničnih članov le v izredno nujnih primerih n. pr. zaradi uradne odredbe, ali če preti velika nevarnost za okuženje sosednjih čebelnjakov.

12. Izplačilo odškodnine se izvrši na predlog podružnice, za kar so na razpolago posebne tiskovine.

15. Vse zavarovalne posle oskrbuje vodja zavarovalnega sklada, če je ta zadržan, pa njegov namestnik.

14. Vodjo in njegovega namestnika imenuje na predlog ožjega odbora širši odbor, ki ga lahko iz utemeljenega razloga tudi razreši dolžnosti.

15. Za vodjo se lahko imenuje vsak član društva.

16. Vodja vrši posle v kraju svojega bivališča.

17. Vodja sprejema prijave in izjave podružnic skupno s prilogami, jih pregleda, vpiše v knjige in hrani.

18. Meseca aprila in oktobra napravi vodja razdelitveni načrt za izplačilo odškodnine in ga predloži društvenemu odboru, ki odškodnino izplača.

19. Ugovori zoper odklonitev plačila ali višino odškodnine se morejo vložiti po podružnicah 14 dni po prejemu obvestila.

20. Ugovore rešuje ožji odbor na svoji prvi seji po prejemu vloge.

21. Morebitni primanjkljaj se po potrebi krije iz društvenih sredstev, a na račun zavarovalnega sklada za prihodnje leto.

22. Vodja hrani in razpošilja tiskovine ter sestavlja letna poročila, ki se morajo objaviti v društvenem glasilu.

23. Vodja se lahko po potrebi na lastno željo ali na povabilo odbora udeleži odborove seje.

24. Dejanski izdatki za udeležbo pri seji se vodji povrnejo iz zavarovalnega sklada po pravilniku za člane širšega odbora.

25. Vodji se plača konec leta za njegovo poslovanje primerna nagrada, ki jo določi odbor.

26. Društveni odbor in pregledovalca društvenih računov smeta zahtevati knjige in spise zavarovalnega sklada, da jih pregledata.

27. Ako sredstva dopuščajo, lahko odbor sklene, da se ob dokazani potrebi odškodnina zviša, ali da se sme iz tega sklada povrniti škoda, ki so jo napravile čebele domačim živalim ali ljudem.

28. Odškodnino iz zavarovalnega sklada prizna in izplačuje društvo prizadetim le v toliko, kolikor dopuščajo v skladu zbrana denarna sredstva.

29. Vsaka zloraba se bo kaznovala.

Kramljanje starega čebelarja

J. K. P.

S čebelarstvom je mogoče pričeti v vsaki človeški dobi. Pogoj je zanimanje zanj in stalno bivanje v kraju, ki je za čebele primeren. Zato opažamo, da se izobraženci (duhovniki, učitelji in slični) šele v poznejših letih poprimejo čebelarstva. Brez teh čebelarjev bi bilo slovensko čebelarstvo, kar se tiče napredka, še na tisti stopnji, kot pred 100 leti. Nasprotno pa vidimo, da kmetijski čebelarji že v mladosti vzljubijo to „poezijo kmetijstva“.

Ker se ukvarjam s čebelami že petdeseto leto in sem izmed redkih članov Slov. čeb. društva od njegove ustanovitve dalje, si dovoljujem v nekaterih potezah prikazati začetek in nadaljnji razvoj svojega čebelarstva.

Ko sem bil še deček, nismo pri naši hiši imeli čebel. Pač pa je po pripovedovanju mojega očeta imel moj ded prav čedno čebelarstvo; cenili so mu ga na več sto goldinarjev starega denarja. V visoki starosti, ko ni mogel več toliko čebel oskrbovati, si jih je le nekaj malega obdržal. Ob kolikaj ugodnem vremenu je posedal pri čebelnjaku in veren, kot tisti čas vsi ljudje po deželi, prebiral Tomaža Kempčana.

Mojega očeta čebelarstvo ni posebno zanimalo. Več let po očetovi smrti pa le kupijo panj čebel, pa jim ni delal veselja. Bil je menda zelo močan, rojiti pa le ni

maral, dasi so zelo želeli. Pri nas je večkrat prenočevala neka ženska tam nekod od Solčave, ki je nosila v košu razno robo solčavskim gospodinjam — tačas še ni bilo tam trgovin — imela pa je doma nekaj panjev čebel. Oče so uvideli, da bi ne bilo napačno, posvetovati se z njo glede panja, ki noče rojiti. Ni jo bilo treba dolgo prositi, takoj je bila pripravljena pregledati panj in dognati vzrok. Opazovala ga je pri žrelu, pa kar molčala. Malomarno ga je potegnila iz grede in postavila kar po koncu ter vrgla končnico od sebe. Ko je precej dolgo bulila v panj, ne zmeneč se za čebele, ki so se ji zaletavale v obraz, je važno izjavila, da panj ne bo nikoli rojil, pa tudi rojiti ne more, ker je „on“. Panj je potisnila nazaj na njegovo mesto in se podala z očetom v hišo. Pri mizi sede pove, da le malokdo more dognati spol čebelne družine, ona pa to zanesljivo lahko določi. „Ker si pameten,“ nadaljuje babnica, „ti bom povedala nekaj „cahnov“, ki precej dobro kažejo, da je panj „on“. Tak panj je len kot so vsi dedci, zato čez leto bolj malo nabero, pozimi mu veliko čebel odmrje, nazadnje pa še grižo dobi.“ To razodetje so oče upoštevali in niso več roja pričakovali. Jeseni so panj zadušili in ko je nekaj let pozneje silen vihar še čebelnjak prekucnil, so s tem bili za več kot trideset let zabrisani vsi sledovi čebelarstva pri naši hiši.

Kot deček sem neutrudno stikal za čmrlji in jih ogrebal v panjičke. Žal, nisem imel sreče. Družinica za družinico se je porazgubila. Uši ali Bog si ga vedi katera golazen jih je pregnala. Seveda, danes, ko njih naravo poznam, ne mislim več tako.

Sanjati sem začel o čebelah. V naši bližini jih ni bilo. Le v nek bližnji čebelnjak so ob času ajdove paše nanosili hribovski čebelarji polno panjev. To so bili zame veseli časi. Kadar koli mi je bilo mogoče, sem se priplazil v bližino čebelnjaka. Šumenje čebel in prijeten vonj sta me kar očarala. In tiste lepo slikane končnice! Še sedaj po tolkih letih mi posamezne živo stopajo pred oči. Na primer tale: Sredi končnice nad žrelom silna zverina s pisano hišo na hrbtu in grozovitimi rogovi, hoče miroljubne krojače pokončati. Enemu se je posrečilo splezati med rogovile velikega drevesa, od koder se v obupnem strahu brani s škarjami. Drugi, bolj kilav, pa šele pleza na drevo, kar se mu bo težko posrečilo. Najmlajši, z likalnikom in vatlom v

rokah, pa teče pred zverino nič manj kot slavni finski tekač Nurmi. Pa še druga končnica: V kočiji, v katero je vpreženih par kozlov, ki jih grd hudobec z dolgim bičem napleta, sedita udobno nesrečni Martin Luter in njegova Katrica. Za kočijo pa teče drug, ves upehan hudobec, s polnim košem „lutrš“ knjig. Mrcina je visoko nad glavo zavihal svoj rep in — fej te bodi! — svojo potrebo kar po potu opravlja. Grozo mi je pa vselej vzbujala slika, na kateri kosmat medved z izrevano smreko v šapah pobija poštenega lovca. Pa tista slika ob stebru! Spet krojači! Trop teh marljivih rokodelcev z vsemi instrumenti svoje stroke je stopil na eno stran tehtnice, smrdljivi kozel pa na drugo. Pa glej čudo! Skodela s krojači je visoko zletela...

To opazovanje pri čebelnjaku mi je rodilo trden sklep, postati čebelar, naj velja kar hoče. Sv. Jerneja dan 1884. l. sva z očetom na sejmu prodala kravo. Pri kupčiji je bilo dogovorjeno, da mi kupec podari 20 krajcarjev. S tem denarjem v žepu jo maham mimo kramarskih stojnic. Ustavim se pri stojnici, kjer je imel bukvovez razstavljene razne knjige. Med molitveniki in drugimi knjigami, kakor Repoštev, Lažnivi Klukec in sličnimi, ugledam knjigo z višnjevim platnicami ter napisom: „Krajnlki Zhbelaarzhik“. Hlastno sežem po njej ter jo ves vesel odprem. To knjigo moram dobiti, naj bo kar hoče. Pa takoj se ustrašim, dedec zahteva 80 krajcarjev zanjo. Ponudim mu 20 kr., ves svoj denar, on mi pa knjigo iz rok potegne, pa se brž premisli in mi jo ponudi za 60 kr. Spričo svojega finančnega položaja mu pri najboljši volji ne morem več ponuditi. Prišla sva na 40 nato na 20 kr., kar sem mu hitro z velikim veseljem dal.

Knjigo sem bral tolikokrat, da sem yso znal na pamet. Še zdaj jo večkrat čitam, da si s tem oživim mladostne spomine. — Teoretično sem bil že precej podkovan, da bi pa svoje znanje v praksi poskusil, pa še ni bilo prilike. Pot do tega je bila še dolga... Podobno se mi je godilo kot onim vaščanom, ki se jim je pot do farne cerkve zdel predolga, pa sklenejo kar v domači vasi postaviti cerkev. Nemudoma se spravijo na delo ter takoj kupijo prižigalnik in ga začasno obesijo že ne vem v čigavo hruško. Cerkve še do danes ni, prižigalnik pa baje še visi v hruški.

Nagovarjal sem očeta, da bi kupili čebele, pa odgovarjali so mi, da s čebelami

nič ni, da je koža od vsake domače živali nekaj vredna, od čebele pa nič.

Pa bi mogel kdo reči: Ako so te čebele tako veselile, bi jih pa sam kupil! Na to rečem: Dragec, ti ne poznaš razmer, kakršne so bile pred 50 in več leti na kmetih. Ta čas so fantini mojih let imeli prazne žepe, kar je bilo v določenem pogledu tudi prav.

Vkljub vsem neprilikom se mi je posrečilo po šestih letih, odkar sem kupil čebelarstvo knjigo, da sem kupil od hribovskega čebelarja panj čebel. Ko sem ga 8. maja 1890. l. prinesel v svoj novi čebelnjak, se je več kot za 30 let zabrisana sled čebelarstva pri naši hiši spet pokazala.

Nekdanji čebelarji so imeli za veliko srečo, če so jim čebele zelo rojile. Tako srečo sem imel že pri prvem panju. Za prvim in drugim rojem sem dobil še tretjega, ki sem ga po navodilu svoje knjige združil z drugcem. Pa starec se še ni spametoval, rojil je še četrtič. Ta roj je bil tako neznan, da se je sam sprašil nazaj v izrojenca. Pozneje mi je prvec dal še dva vnuka, toda ravnal sem nespametno: vsakega zase sem ogrebel. Nazadnje je pa še rojil oni panj, v katerem sta bila združena drugi in tretji roj.

K sreči mu je matica padla na tla, nakar se je roj vrnil v panj. Za rojem sem spustil še matico, nakar je opustil rojenje za tisto leto. Razumljivo je, da je bil jeseni pridelek medu zelo pičel. Drugo leto sem kupil še en panj, naslednje pa še enega. Ker sem dobival dosti rojev, sem čebelarstvo že precej povečal. — Medtem sem prišel v vojaška leta, skrbelo me je, da bom moral s čebelarstvom prekiniti. K sreči sem z vojaško izučbo opravil vojaško dolžnost, ter mogel nemoteno čebelariti. Še celo oče, poprej nasprotni, so vzljubili čebele in začeli po malem čebelariti. Vrstile so se razne letine. V vsej 50 letni dobi je bila najboljša ona leta 1897. Vso zimo je bilo brez snega in toplo, da so otroci že januarja hodili bos v šolo. Paša se je prav zgodaj začela. Dva roja sem dobil 28. aprila, nadaljnji so takoj sledili. Drugec, ki je peti dan izgubil matico na prahi, je bil že tako težak, da bi v sili prezimil. 12. maja je padlo precej snega, ki je v nekoliko dneh zginil brez škode za čebele. Paša je držala še vse poletje in vso jesen. Ko bi imel tačas Žnideršičeve panje, bi pridelal medu nič koliko. — Najslabše je bilo pa leto 1926. O sv. Petru so bili vsi panji

brez medu in brez glasu. Ko bi jim izdatno ne priskočil na pomoč, bi bili vsi padli.

Prva leta sem čebelaril v kranjskih panjih, ko pa je naš „Čebelar“ začel priporočati panje večje mere in s premečnim delom, sem si nabavil nekaj droryjevcev in gerštungovcev. Bili so dosti boljši kot kranjiči, toda niso se mi mogli povsem priljubiti. Šele A. Ž. panj, ki je zajel vso Slovenijo, me je popolnoma zadovoljil.

Toda težave in neprilike tistega dneva, ko sem nameraval naseliti prvi A. Ž. panj, so zavzele take mere, da jih skoraj moram malo popisati.

Bilo je to drugi ali tretji dan rožnika. Zgodaj zjutraj se pripravim, da drugcu, ki sem ga dobil prejšnji dan, vzamem matico in primerno množino čebel za napravo prašilčka. Pred čebelnjakom razgrnem rjuho in stresem nanjo roj. Brskam čebele, pa matice ne ugledam. Roj se je razlezel po vsej rjuhi, tako da so čebele že kar v travo lezle. V tem se za mojim hrbtom oglasi žena in z nič kaj prijaznim glasom reče: „Kaj mečkaš s temi čebelami, deteljo pojdi kositi, danes bo lep dan, snoči so šle kokoši zgodaj spat, poglej koliko je je sosed že pokosil.“ Nejevoljen, ker nisem našel matice, pa tudi zaradi ženinega beskanja, napeham nekaj čebel v panjiček, misleč, da bo mogoče tudi matica med njimi. Druge pa z veliko žlico zmečem na desko, podloženo pod brado izrojenca. Prašilček, ki je s koščkom preluknjane pločevine imel zadelano žrelo, denem v čebelnjak v temen kot, rjuho z ostalimi čebelami pa pustim na travi. Pograbim koso in se odpravim deteljo kositi. Ko me žena ugleda, jame vpiti: „Danes ne bom kuhala kaše, ti bo že tisti, ki bo prišel raztrošat redovje, prinesel zelja.“ Tako potolažen kosim nekako do 10. ure, kar prisopiha neki otrok s pošto, da neki panj roji. Brž odvržem koso in odpašem oselnik ter hitim za otrokom. Že od daleč ugledam, da se suče roj vrh hruške, stoječe poleg potočka, prav tam kjer je mostiček čez potoček. Podam se proti čebelnjaku, da pripravim vse potrebno za ogrebanje, pa me sreča že drugi roj, ki se ravna k onemu pri hruški. To se mi je še kar prav zdelo. Oba skupaj spravim v novi A. Ž. panj in pri količkaj ugodni paši bodeta v desetih dneh vseh devet satov izdelala. Poiščem velik star kranjski panj, izderem mu veho in mesto nje pribijem kos žičnate mreže, da ne bo čebelam manjkalo zraka. Ker sta se vsedla v vrh hruške, nisem mogel kar enostavno do njih.

Brez oklevanja navežem panj na dolg drog, kakor me je naučil stari prijatelj Andrej. Ne vem, ali je bil drog prekratek, ali sta roja previsoko sedela: panj ju ni dosegal. Zlezem v hruško, oborožen z žlico ogrebanko, da kakor koli že spravim čebele v panj. Zavoljo prešibkega vrha nisem mogel do njih. Poženem se še malo više, vrh se strese in vsa gruča se vsuje name. V hipu sem bil v oblaku čebel, ki me po glavi in rokah strahovito pikajo. Takega napada nisem vzdržal. Hitro, kakor večerica se spustim navzdol, še za veje se nisem skoraj nič prijemal. Še preden začutim zemljo pod nogami, sem imel tudi pod srajco polno čebel. Brez premisleka, po nekem naravnem nagonu samoobrambe, planem pod omenjeni mostič. Pri tem divjem skoku si ob robu mostička strgam srajco in kožo na hrbtu nemarno oderem. Dobro, da je bilo le malo vode pod mostičem, vendar sem bil po trebuhu ves moker. Obenem sem začutil, da mi z odrtega hrbta polzi kri za hlače. Le to je bilo dobro, da sem imel mir pred čebelami. Bolečine zaradi pikov, pomanjkanje zraka v tem tesnem prostoru in druge težave so mi porodile misel, da v vicah ne more biti huje, ker če bi huje bilo, ne vzdrži nihče. Nisem mogel dalj obstati ter zlezem iz tega zaklonišča. Dasiravno ves betežen, se le ozrem v hruško. Razveseljen vidim, da sedi na panju vse polno čebel, druge pa v velikem vencu obkrožajo panj. Vsega raztrganega, mokrega in okrvavljenega, v obraz pa zabuhlega me ugleda žena ter me z velikim sočutjem spravi v hišo, da se umijem in preoblečem. Prinese mi veliko čašo čaja ter vlije vanj izredno veliko domačega žganja. Okrepčan po tem zdravlilu, se podam na pod z namenom, da na kupu sena malo počijem. Pod vplivom zaužite pijače se mi začenjajo porajati razne misli. Pred oči mi stopiš ti, prijatelj Andrej. Uvajal si me v čebelarstvo ter mi odkril misterij čebelne družine. Ali mi nisi dal koristno navodilo, kaj naj ukrenem, da ne bom imel težave z roji? Ako želiš, da ti roji nizko vsedajo, pazi, da ženska, ki prinese na veliko soboto jerbas s kolačem, plečetom in pirhi od blagoslova, tega ne postavi na mizo, tudi na klop ne, marveč samo na tla. Ah, da ti jaz v svoji prešernosti nisem verjel! Čemu meni te težave in bolečine? Iz tega razmišljanja me zdrami brat in mi reče, da naj spravim panj z rojem s hruške in da mi bo pri tem pomagal. To

sva brez posebne težave izvršila. Panj s čebelami zanesem v hladno klet, da se ohladi in umiri. Zvonilo je poldan. Ko se je sonce nagibalo proti večeru, se podam v čebelnjak, da pripravim A. Ž. panj za vselitev rojev. Ko vložim satnike z začetki, je bilo vse opravljeno. Pogledam v kot, kjer se je hladil prašilček, ki sem ga zjutraj napravil. Vzamem ga v roke in poslušam. Gotovo ima matico, ker je tako miren! Previdno odstranim končnico, da bi videl kolikšnega sem napravil. Pri tem se panjič malo naprej nagne, preluknjana pločevina pade žvenketaje na tla — o rojičku pa ni duha ne sluha. Premalo pritrjeno pločevino so čebele odrinile in zletele v svet. Prazen panjiček vržem v kot in godrnjaje grem iz čebelnjaka. Medtem se je že precej ohladilo. Iz kleti prinesem panj z rojema, ves vesel, da se mi je posrečilo spraviti ga s tako neprilovnega mesta. Prižgem pipo tobaka, da malo pokadim čebele, da manj odletavajo. Odprem panj — križ božji, vse mrtvo! Vseeno jih nekaj stresem na sipalnik. Posamezne še malo gibljejo z nogami, so pa vse črne in kakor s kropom poparjene. Hotelo se mi je kleti, pa sem se premagal.

Pa vse to me ni oplašilo! Žnideršičev panj sem naselil z drugim rojem. Polagoma sem jih napravil več, danes pa imam same žnideršiče. V teh bom čebelaril dokler ne omahnem. S tem bo spet zabrisana sled o čebelarstvu pri naši hiši.

Za koliko časa, Bog ve?

Skrbite za čebele vpoklicancev!

Marsikak čebelar, ki nosi vojaško suknjo, je v velikih skrbih zaradi svojih čebel, ki so ostale brez gospodarja ravno sedaj, ko je čas najbolj kritičen. Še dva, tri tedne, pa jih bo treba pripraviti za zimo. Domači se na čebele ne razumejo in ne morejo pomagati. V takih primerih naj se pokaže dobro čebelarsko srce. Odbori podružnic naj pravočasno poskrbe, da se bodo čebele vpoklicancev po želji uredile in pripravile za zimo. V teh težkih časih je dolžnost čebelarskih tovarišev vpoklicancev, da skrbе tudi za čebele tistih, ki jih sami ne morejo oskrbovati. Ko mine vojna nevarnost, jim bo v prijetno zadoščenje zavest, da so storili svojo dolžnost do čebelarskega tovariša, ki je bil v sili in potrebi.

Vsi za enega, eden za vse! Danes meni, jutri tebi! Vsa čast tistim, ki se bodo odzvali našemu klicu!

Čiščenje sladkorja

Zaradi slabe letine bomo morali tudi letos spopolniti zimsko zalogo posameznim panjem. Da bi jih le bilo kolikor mogoče malo. Ker ni medu, bomo morali seči po čebelarškem sladkorju.

Marsikdo ugiba, kako bi iz raztopine izločil papriko in s tem omilil zlo. Na podlagi poizkusov, ki sem jih napravil, lahko rečem, da je ni mogoče popolnoma izločiti, pač pa je lahko njen učinek omiliti na najmanjšo mero.

Jaz postopam takole. Recimo, da hočem raztopiti 20 kg sladkorja. V velik lonec ali kakršno koli posodo nalijem (20 × 7 dcl) 14 l mrzle vode, vanjo pa počasi vsujem sladkorno sipo in dobro premešam, da se večji del paprike zbere na površini. Sedaj jo naglo posnamemo z zelo gostim manjšim sitom, ki ga potem splaknemo v čisti vodi. Mešamo in posnemamo toliko časa, da je površina raztopine gladka.

Če sladkor večkrat premešamo, je v treh urah popolnoma raztopljen. Sedaj je čas, da raztopino popolnoma očistimo. Vzemimo približno 25 cm široko in 50 cm dolgo vrečico iz goste tkanine (platneno ali iz močne kotenine). Vanjo nalijemo raztopino, jo toliko zasučemo, da se zgoraj zavije in tekočina ne more zgoraj „udariti“ iz vrečice, nato pa začnemo vrečico počasi stiskati, da se začne raztopina curkoma pocejati iz vreče. S privijanjem nadaljujemo toliko časa, da je vreča prazna, nakar jo ožame-

mo, obrnemo, izperemo papriko in znova napolnimo.

Vrečico lahko obesimo tudi nad kako posodo, da se raztopina sama odceja, toda to gre zelo počasi.

Na ta način očiščena raztopina je skoraj popolnoma bela. Na jeziku komaj čutimo papriko. Potem se nam ni bati, da bi čebelar kaj škodovala, še manj pa, da bi se pitalniki zamašili.

Vroče ali vrele vode ne smemo uporabljati pri topljenju. S tem bi učinek paprike še povečali, kajti pekoča snov, ki je v papriki — kapsicin — je v vroči vodi mnogo bolj topljiva kakor v mrzli.

Tudi ne bi bilo prav, če bi sladkor v mrzli vodi predolgo pustili, ne da bi papriko posnemali. Paprika mora kmalu iz vode, sicer je raztopina pekoča.

Če hočemo pokladati toplo raztopino, ki čebelar zlasti ob hladu prija, jo segrejemo potem, ko smo jo očistili.

S čiščenjem sladkorja na popisani način čebelar zelo ustrezemo. Vrh tega ostanejo panji, satje in pitalniki popolnoma čisti, da po pitanju o kaki papriki ni niti sledu. Res je, da imamo s čiščenjem nekoliko dela, toda skrben čebelar se mu ne bo izognil in bo pokladal snažno klajo — brez paprike. Ali naše čebelice tega ne zaslužijo?
Ur.

DRUŠTVENE VESTI

Sresko načelstvo v Murski Soboti je pod številko 7665/14 obvestilo Slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani, da je bila dne 13. avgusta 1940 v Martjancih, občina Martjanci, v enem dvorcu ugotovljena kuga čebelje zalege (pestis apis).

Podružnice, ki so prejele od osrednjega društva okrožnice glede pasišč, naj jih čimprej izpolnijo in vrnejo društvu.

Podružnice, ki so v zaostanku s članarino, pozivamo, da plačajo čimprej zaostanke. Če ka-

ka podružnica članarine ne more izterjati, naj javi društveni upravi naslove zamudnikov, da jih uprava sama opomni. Uprava.

Podružnice pozor! Društvo ima na razpolago večje število starih letnikov Slovenskega čebelarja. Podružnice, ki bi jih želele, jih dobe brezplačno.

Ljubljanska podružnica bo imela prihodnjo sejo v torek 10. septembra v običajnem lokalu. Vsi člani in prijatelji iskreno vabljeni!

D R O B I R

Ur.

Bolgarsko čebelarstvo. Tako radi govorimo o slovanskem bratstvu in se zanj navdušujemo, poznamo se pa dejansko zelo malo. Le redkokdaj zaide v naše časopise

kak poučen članek o razmerah v tujih slovanskih državah, ki pa je po navadi politične vsebine. O narodnem gospodarstvu slovanskih držav smo zelo površno poučeni, še manj pa o stanju kmetijstva in njegovih posameznih panog.

Pisec teh vrstic je bil prijetno iznenaden, ko je nedavno bral v „Schweizerische Bztg.“ (št. 7.-1940) predavanje o bolgarskem čebelarstvu, ki ga je imel na lanskem mednarodnem čeb. kongresu v Zürichu dr. N. Stalov iz Sofije. Kaj je povedal, utegne zanimati marsikoga izmed bralcev. Zato podajam članek v izvlečku.

Splošno stanje bolgarskega čebelarstva. Bolgarsko čebelarstvo je že bilo znano v starih časih. Pridelali so toliko medu in voska, da so ga celo izvažali. Pravi razvoj čebelarstva se je začel šele z osvoboditvijo Bolgarske l. 1878. Dve leti kasneje so našli 300.000 panjev, med temi samo 50 s premičnim satjem. Vsi drugi so bili koši.

L. 1939. so našli 71.000 čebelarjev in 450.000 panjev. Od teh je bilo 200.000 košev, 250.000 pa modernih panjev, največ sestava Dadant-Blatt, pa tudi langstrohove, Rootove, Layensove in dr. Zandrove panje. Vse te panje razpostavljajo na planem.

Velikih čebelarstev v Bolgariji ni. Največ je čebelarjev z 10—15 panji. Na posameznega čebelarja odpade 6,3 panjev, na 1000 prebivalcev 7,1, na km² pa 4,4 panja.

Bolgarska pridelava letno približno 4.000.000 kg medu in 75.000 kg voska. Voska primanjkuje in ga morajo še uvažati (letno do 200.000 kg).

Cena medu je 50—50 levov v prodaji na debelo, na drobno pa 40 levov. Med porabijo večinoma doma.

Podnebne razmere so za čebelarstvo zelo ugodne, toda tej kmetijski panogi niso posvečali dovolj skrbi, zato ni tako na višku kakor druge panoge.

Medovite rastline: Sadno drevje, ki ga je zelo mnogo, lipa, robinija (akacija), sophora japonska (v Bolgarski zelo medovita!), detelje, esparzeta, luzerna, bob, seradela, melisa, sončnica, repica, grahorica in bombaževca.

Čebelarstva organizacija. Prvo društvo „Pčela“ je bilo ustanovljeno leta 1899. Leta 1911. je bila ustanovljena zveza čeb. društev, v kateri je sedaj 300 čeb. društev (zadrag, podružnic). List „Pčela“ izhaja že 35 let (sedaj v 6000 izvodih). Drugih omembe vrednih čebelarskih časopisov ni (!! Ur.).

Čebelarstva centrala „Nektar“ je velika čebelarstva zadruga, ki je bila ustanovljena leta 1915. s sedežem v Sofiji. Leta 1920. je imela 13 članov, leta 1938. pa

že 4794. Glavnica zadruga je znašala leta 1938. — 1.154.200 levov. Najmanjši delež znaša 100 levov, jamstvo pa 100 levov na delež.

Centrala ima lep dom s trgovskimi prostori in delavnicami, v katerih prodajajo vse čeb. potrebščine, med in vosek, izdelujejo orodje, panje, satnice, prav kakor v naši Društveni čebelarni. V splošnem ima centrala „Nektar“ iste naloge kakor naše osrednje društvo. Vrh tega ima svoj čebelnjak za poizkuse in za izobrazbo čebelarjev, vzdržuje pa tudi postajo za zatiranje čebeljih kužnih bolezní.

„Nektar“ zavzema vodilno mesto pri pospeševanju čebelarstva in prav živahno ter uspešno deluje. Mnogo stori tudi za večjo porabo medu (predavanja, letaki, filmska reklama). V glavni sezoni izdaja tudi majhen časopis „Medarče“, ki ga zastonj pošilja čebelarskim organizacijam v razdelitev (6000 izvodov).

Skrb države za čebelarski napredek. Pospeševanje čebelarstva urejuje V. poglavje „Čebelarstvo“ zakona o najboljšanju kmetijskih proizvodov in poljedelskih sadežev izza l. 1925. Najvažnejša določila tega zakona so:

1. Pri kmet. ministrstvu v Sofiji je poseben oddelek za čebelarstvo. Vodi ga čebelarski nadzornik, ki skrbi da se predpisi zakona v redu izvajajo.

Na podlagi tega zakona je začelo ministrstvo zatirati kugo čebelje zalege (drugi hbolezni ni!). Vsako leto v aprilu in maju, je obvezen pregled vseh panjev, ki ga izvrše državni diplomirani agronomi. Okužene družine uničijo, panje razkužijo, ministrstvo pa izplača čebelarjem vso škodo, ki jo razkuževalci ugotove.

Kadar je slaba letina, dobe čebelarji sladkor, ki je oproščen trošarine. Količino določijo kontrolni organi kmet. ministrstva.

Čebelarstvo je obvezen učni predmet na vseh kmetijskih šolah. Na kmet. visoki šoli v Sofiji ima redna predavanja o čebelarstvu agronom Dončev (urednik Pčele).

Načrt o obveznem zavarovanju čebel pri bolgarski kmetijski zadružni banki bo v kratkem uzakonjen. V teku so priprave za ustanovitev državne poskusne postaje za čebelarstvo.

Državne drevesnice vzgajajo medovite rastline (lipe, akacije, javore, sophoro i. dr.) in jih oddajajo občanom ter čebelarskim zadrugam, da jih sade ob potih, cestah in v puščah.

Za jesensko pokladanje sladkorja je najprimernejša raztopina v razmerju 4 kg na 5 l vode, ali 5 : 4, 10 : 7 in 5 : 2. V pregostih raztopinah (5 : 3) ostane mnogo sladkorja neinvertiranega. Za popolno invertacijo je potrebna tudi primerna toplina v panju. Pri poznem krmljenju čebele dodani sladkor slabše invertirajo.

O vsem tem je napravil češki državni čebelarški zavod v Dolih zelo obširne pozikuse, ki bomo o njih še obširneje poročali.

Predpogoj za dobro prezimovanje panjev in za dober razvoj v prihodnji pomladi so mlade čebele. Stara žival čez zimo večinoma pade, kar je pa ostane, je sicer sposobna za bero, za pitanje zalege pa ne, ker so starim čebelam žleze, ki proizvajajo krmilni sok, že usahnile.

Blagor nam in čebelam, če imajo jeseni na otavi, zlasti na ajdi tako dobro pašo, da se panji močno zaležejo. Potem smo lahko brez skrbi, saj je v panjih dovolj zdrave hrane in dovolj mladega zaroda, ki nam je porok, da bo čebelja družina zimo dobro prebila in se spomladi čvrsto razvijala.

Koder pa čebelarji nimajo kolikor toliko dobre jesenske paše (bojimo se, da je letos marsikje ne bo!), je treba čebele siliti k zaleganju s tem, da jim že meseca avgusta pokladamo med, ali pa sladkorno raztopino.

Upajmo, da bo sladkor za jesensko krmljenje pravočasno na razpolago. Upajmo pa tudi, da ga sploh ne bomo rabili in da bodo čebele nabrale na ajdi obilno zimsko zalogo. Saj smo postali ponižni kakor tepen kužek. Ni šment po tolikih letih trde preizkušnje!

Matičnjaki za rezervne družinice so vsakemu umnemu čebelarju brezpogojno potrebni, da lahko pravočasno pomaga osirotelim panjem. Za manjša čebelarstva zadostuje primerno preurejen A. Ž. panj, ki ga

z ločilnimi deskami lahko razdelimo na več oddelkov po 3—4 sate, ali pa eksportni panj na sedem satov. V teh oddelkih imamo lahko leto in dan majhne družine z mladimi maticami, da jih kadar koli lahko dodamo osirotelim družinam: spomladi in poleti (izrojencem).

Kako koristni so taki prašilčki lahko dokazem na podlagi letošnje prakse. Prezimil sem šest družinic v matičnjaku. Eno sem spomladi dodal nekemu osirotelmu panju, eno pa izrojencu, ki je matico izgubil na prahi. Od ostalih štirih sta dva postala tako močna, da sta konec junija bila na šestih, eden celo na sedmih satih. Ta je 26. julija rojil. Roj je tehtal 175 kg in sem ga vsadil v medišče nekega oslabelega panja, ki sem ga s tem izdatno podprl. Izrojenca sem razdelil na dvojce in vsakemu pustil dva lepa matičnika, da si prašilčka sama izbereta bodočo matico. Obe sta se srečno oprášili. Prašilček na šest satov sem dal v medišče nekega panja, ki je imel slabo matico. Gornje žrelo sem pustil en dan odprto, da je starejša žival odletela na staro mesto, kjer sem pustil en sat pokrite zalege. Tem čebelam sem prihodnji dan dal novo matico iz enosatnega prašilnika, pa je družinica zopet dovolj močna za zimo. Prazen predel bom naselil jeseni pri podiranju. Potem bom imel zopet šest rezervnih družinic, s katerimi imam mnogo veselja. Zde se mi kakor otroci, ki moramo zanje neprestano skrbeti in jih nadzirati ter jim nuditi priboljška, da jih ohranimo pri življenju.

To zimo bo SČ objavil poseben članek o rezervnih maticah. Takrat bomo poskrbeli tudi za primerne slike vseh priprav, da bo tiskana beseda bolj razumljiva.

Darujte denarne prispevke za čebelarške filme!

Vodja zavarovanja proti kužnim boleznim: Anton Stefancioza, Donačka gora, p. Rogatec. — **Vodja plemenilne postaje v Kamniški Bistrici:** Janko Malešič, Mokinje pri Kamniku. — **Vodja čebelarških opazovalnic:** Julij Mayer, Dob pri Domžalah. — **Urednik Slov. čeb.:** Avguštin Bukovec, Ljubljana, Gruberjevo nabr. h. št. 14.

Slovenski čebelar izhaja mesečno. Ureja in za uredništvo odgovarja Avgust Bukovec. Izdaja in zalaga: Slovensko čebelarstvo društvo v Ljubljani. Rokopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo Slovenskega čebelarja v Ljubljani, Gruberjevo nabrežje 14. Uprava in društvena pisarna: Ljubljana, Tyrševa cesta 21, telefon 35-45, številka ček. računa 11.066.

Članarina (naročnina) znaša letno 35 din, za inozemstvo pa 40 din.

Tiska J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna, litografija in kartonaža d. d. v Ljubljani.
Odgovoren L. Mikuš.

Sejni zapisniki

Seja širšega odbora dne 28. julija 1940. Udeležilo se je seje 18 odbornikov, 4 so se opravičili. Društveni funkcionarji, tajnik, blagajnik in vodja Čebelarne so podali svoja poročila. Tajniško poročilo je obsegalo delo, ki ga je izvršil ožji odbor na svojih sejah po zadnji širši seji dne 15. aprila in ki je razvidno tudi iz posameznih številčk društ. glasila. K poročilu so se oglasili gg. Strgar, Raič, Dermelj, Klun in Petelin. Sklenjeno je bilo, naj društvo za plemenilno postajo v Kamniški Bistrici še bolj skrbi, plemenilni postaji v Selnici ob Dravi pa naj se pošlje 1 matica s postaje na Kopišičih.

Iz blagajniškega poročila je razvidno, da je g. predsednik kot praktični strokovnjak v temeljih preuredil vse knjigovodstveno poslovanje našega društva. Hotel je namreč doseči, da se lahko vsak čas brez nepotrebnega računanja in preračunavanja vidi, kakšno je društveno denarno stanje pri Čebelarni, pri podružnicah in pri skladu za sladkor, koliki so stroški, dohodki itd.

Društvo šteje sedaj 173 podružnic s 5405 člani.

Uprava je imela vseh izdatkov 101.648 din, od vseh članov pa bi moralo dobiti društvo 103.505 din, ne všteti zaostalo članarino. Od 173 podružnic jih 17 ne deluje. Do 30. junija so plačale podružnice na naročninah 49.887 din od 94.020 din, za kolikor so obremenjene. Dolg znaša še 44.153 din. Čebelarna, ki izvršuje za društvo blagajniške posle, izkazuje do 30. junija 216.725²⁵ din prejemkov in 201.573 din izdatkov. Prebitok znaša 15.150²⁵ din. Poštna hranilnica je v prvi polovici prejela na naš račun 392.364³⁵ din, izplačala pa 354.499³⁰ din; saldo v našo korist je znašal 37.865⁰⁵ din. Konto vseh dolžnikov izkazuje dohodkov 646.888⁴⁸ din, izdatkov pa 678.237⁸⁹ din. Iz bilance za sladkor v prvem polletju je razvidno, da smo dali za sladkor 551.867²⁵ din, dobili pa 310.882²⁵ din. Stanje Janševega doma se ob sklepu prvega polletja ni spremenilo.

Ako seštejemo vsote vseh računov, vidimo, da je imelo društvo ob zaključku prvega polletja skupnega prometa 1.680.468,42 din.

Ob zaključku prvega polletja smo imeli v zalogi Jugove knjige „Praktični čebelar“ 752 izvodov, Miheličeve „Anton Janša“ 243 izvodov, Verbičeve brošure „Vrednost medu“ 549 izvodov, Verbičeve „Čebelne bolezni“ 50 izvodov, Rotschützove pa 15 izvodov.

Debate o blagajniškem poročilu so se udeležili gg. Mayer, Dermelj, Ločniškar.

Ravnatelj Arko je poročal o stanju Društvene čebelarne. V gospodarskem pogledu je stanje zadovoljivo. Gospodarski odbor je imel pod predsedstvom g. podravnatelja Babnika vsak teden seje, na katerih je obravnaval gospodarske zadeve Čebelarne in društva. Čebelarna bo, kolikor se je dalo do danes presoditi, poslovno leto 1940. uspešno zaključila.

Širši odbor je sklepal nato o spremembah zavarovalnega sklada za čebelne kužne bolezni

po predlogu občnega zbora. Nova pravila bodo objavljena v Čebelarju.

Poročilo o adaptaciji kleti je bilo sprejeto brez debate.

Širši odbor je odobril poročilo o ustanovitvi trgovine z medom na debelo (glej „Čebelarja“ št. 7).

Širši odbor je sprejel poročilo o sestanku strokovnjakov za čebelne kužne bolezni dne 7. julija v Murski Soboti in odobril potrebne kredite za razkuževanje. O sprejetem poročilu je razpravljaj tudi ožji odbor na svoji seji dne 12. julija. G. Dšura je poročal, da se je razkuževanje že pričelo.

Širši odbor je sklepal o predlogu za občni zbor, naj bi se sladkor prodajal v bodoče 50 par draže. Na ta način bi dobilo društvo letno okrog 50.000 din, ki bi jih porabilo za zatiranje čebelnih kužnih bolezni v Slovenski Krajini. Bolezen napravlja veliko škodo narodnemu gospodarstvu. Poleg tega pa obstoja nevarnost, da se bodo okužile še čebele tistih čebelarjev, ki jih prevažajo tja na pašo.

Debate sta se udeležila gg. Babnik in Loderant. O predlogu bo sklepal občni zbor.

26. seja ožjega odbora dne 2. avgusta 1940. Čebelarski vlak bo vozil iz Boh. Bistrice 14. avgusta zvečer ob 22.10. Prodajna centrala za sladkor je podražila sladkor za 12 p. Zavarovana vsota za poslopje in blago v DČ naj se zviša za 20%. Kupili smo 14 čebelarskih knjig za knjižnico za 200 din. Glede nakupa čebelarskega filma bo sklepal posebni odbor.

G. Bukovec je poročal o pregledu panjev v rejskem okrožju Dovje-Mojstrana, ki ga je izvršila banska uprava (ref. Okron). Pri tamkajšnjih čebelarjih bo dovolj vzrejnega materiala za vzrejo čistih matic.

Vodja čebelarne g. Arko je poročal o nakupu medu v Dalmaciji ter o stikih z ondotnimi čebelarji.

27. seja ožjega odbora dne 16. avgusta 1940. Drž. vet. bakt. zavod je sporočil, da je bila ugotovljena kuga čebelje zalege pri več čebelarjih v okolišu Murske Sobotice. Sresko načelstvo je zato predlagalo banski upravi v Ljubljani, naj se prepove dovoz čebel v ajdovo pašo.

Predsednik „Zveze v Mariboru“, g. Dšura je obvestil društvo, da so s pregledovanjem čebelnjakov v murskosoboškem okraju že končali. Kugo so našli v 20 čebelnjakih.

G. Gallob iz Mežice prosi, da bi poslalo društvo nekaterim podružnicam vzorec A. Ž. panja in eksportovca.

Banovinski odbor za propagando gozdarstva smo naprosili, naj propagira sajenje medovitih grmov in dreves. Poslali smo podružnicam, v katerih okoliš dovažajo čebele v ajdovo pašo, okrožnico in priložili vprašalno polo, v katero naj bi vpisale podružnice lastnike stojišč, dovožene panje itd. zaradi evidence in statistike.

ČEBELARJI!

*Kdo Vam najbolje postreže
s čebelarškimi potrebščinami!*

Društvena čebelarna

v Ljubljani

Tyrševa cesta 21

Ček. račun 15.645 - Telef. 35-45

ki je domače podjetje in last
Slov. čebelarškega društva.

**Največja zaloga čebelarških
potrebščin v dravski banovini.**

Kupuje

vosek in med po najvišjih
dnevni cenah.

Prodaja

vse čebelarške potrebščine,
najboljše kakovosti, po niz-
kih in solidnih cenah.

**Svojim članom in podruž-
nicam daje primerne po-
puste. - Zahtevajte cenik!**

**Čebelarji, podpirajte z na-
ročili lastno podjetje!**